

ובזמנא דדחקין לה לאסתכלא בה, אתתפסא מפל וכל, ואימתי בירחא שביעאה, הדיא הוא דכתיב (תהלים פא ג) תקעו בהרדש שופר בפסה ליום חגנו, מאי בפסה בירחא דאתפסא ביה סיתרא, בההוא זמנא דאתפסאת מניה, איהי אמרת לישראל דיתקנון צלותין במאכלין טבין, מפקודין דעשה, דצלותא שקילא פכל פקודין, (דף נא ע"ב) בההוא זמנא ימא קודשא בריך הוא לישראל, ועשה לי מטעמים (בראשית כז ד) ברעותא דשכינתא, פאשר אהבתי מפקודין דעשה, ותקינת שכינתא עם ישראל מאכלין דצלותין דאינון קרפנין, ובזמנא דאיהי תקינת מזונא למלכא, יהיבת לון עיטא לאתערא בשופר, דביה עתיד קודשא בריך הוא לאכנשא ביה לישראל מן גלותא מארבע סטרין, הדיא הוא דכתיב תקע בשופר גדול לחירותינו ושא גם לקבץ גליותינו, ואיהו חשיב דאיהו יומא דדינא דיליה וברח (ס"א ובר"ה).

עד ההוא זמנא קודשא בריך הוא מאריך עליהו דחייביא, ולבסוף אפסיק לון וחרוב לון מעלמא, ודיא איהו מארי"ך טרח"א סוף פסו"ק.

ועוד שופר הולך רבי"ע דר"ג"א תרי טעמ"י, בההוא זמנא דיתמחון חייביא מעלמא, סלקא צלותא בנגונא בארבע מינין, דאינון שיר פשוט ודיא י', שיר כפול ודיא י"ה, שיר משולש ודיא יה"ו, שיר מרובע ודיא יהו"ה, בשמא דיהו"ה סלקא צלותא דאיהי שכינתא, אורייתא בנגונא, שכינתא בנגונא, ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא, הדיא הוא דכתיב (שמות טו א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה.

צלותא דאיהי שכינתא, סלקא לגביה דמלכא בעשרה זכרונות ובעשרה מלכיות ובעשרה שופרות, דאינון י"י, ועשרה פתות דמלאכים יתערון לגביהו, וסלקא לון לגבי עשר ספירן, ונגונין סלקין מנייהו מרובעים מסטרא דרבי"ע בארבע חינון, ואינון חיות קטנות עם גדולות אינון תמנא, ואינון יאהדונה"י, ועלייהו אתמר (שם) אז ישיר משה, כד יהא קודשא בריך הוא בשכינתיה בחינון תמנא, דאינון חינון דאנשא עתים חשות עתים ממללות, וכלהו מחאן בגדפיהו בנגונא, ונגונא בהון (סלקא) בארבע אנפין, לכל סטרא מרובעין, הדיא הוא דכתיב (יחזקאל א ו) וארבעה פנים לאחת וארבע פנים לאחת מהם, לכל חיה תמנא אינון בין אנפין וגדפין, לקבל תמנא די בהון שבת משה א"ז.

ודוד בגין דא תקין מנא בתמנא נימין, ושבת לקודשא בריך הוא בתמנא, הדיא הוא דכתיב (תהלים יב א) למנצח על השמינית, ותמנא אתוון, לכל חד תמנא, סלקין פלהו

ע"ב, יאהדונה"י תמנא, ותליין מנייהו ס"ד תמנא לכל חד, סלקין בלהו ע"ב, דא איהו רזא דחשמל.

ואית נגונא דסלקא בעשר, ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ועלייהו אתמר (שיר ה' יד) ידיו גלילי זהב, ואית נגונא דסליק בשית, דדא הוא דכתיב שוקיו עמודי ניש, י"ה יהו"ה צור עולמים, י"ה י"ה י"ה אד"ם.

ארבע כנפים אריה שור נשר, מרפכה, תננינא י"ה יהו"ה י"ה יהו"ה י"ה יהו"ה, לעילא מפלהו י"ה יהו"ה חכמ"ה בינ"ה, פתר אהי"ה אשר אהי"ה, ועלייהו אתמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד, ודא אבגית"ץ, בשתים יכסה פניו לישראל דלא יסתכלון בהון שנאיהון, ובשתים יכסה רגליו דלא אדכיר לון עובדא דעגלא, ובשתים יעופף מן גלותא, דדא הוא דכתיב (שמות יט ד) ואשא אתכם על פני נשרים ואבא אתכם אלי.

ואית נגונא דסלקא בתרין פגון הלוייה, ואית נגונא דסליק באת חד פגון הללי ביי, ואית נגונא דסליק בחמש פגון ה', והא אתמר בכנור דחמש נימין, אבל נגונא דסליק בשית דאינון אבגית"ץ מן ו' איהי, ואית דסליק ליה בתלת ודא יה"ו, דאיהו אהי"ה, וסליק נגונא ביה בתקיעה שברים תרועה.

בתקיעה הוא קלא ארוך בנגונא, עד דתוה סליק ליה לגבי ימינא דאיהו חסה, בשברים תוה סליק קלא דנגונא לגבי גבורה, דתמן י"ה בימינא ושמאלא, ותוה נחית מניה בהדוה חכמתא ועותרא, פמה דאוקמוהו הרוצה להחכים ידרים, להעשיר יצפין, בתרועה תוה סליק קלא דנגונא לגבי עמודא דאמצעיתא, ותוה נחית מניה מלפא לגבי (ד' טב ע"א) פלה דאיהי קול דממה דקה, בההוא זמנא יתערון כל מיני נגונא, דדא הוא דכתיב (תהלים קנ ג) הללוהו בתקע שופר, הללוהו בנגבל וכנור, הללוהו בתוף ומחול, הללוהו במינים ועוגב, הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו בצלצלי תרועה.

שופר איהי שכינתא עלאה, תקע דילה שכינתא תתאה, דאתמר ביה (בראשית לב כו) ותקע פה ירד יעקב בגלותא, בההוא זמנא סלקא מן גלותא בשופר גדול, ואתקריאת תקע בשופר גדול לחרותנו.

בנגבל, ב"ן ל"ב, בההוא זמנא ב"ן יעול להיכליה דאיהו ל"ב, ואתמר ביה (משלי טו) וטוב לב משתה תמיד, ומה דאתמר בקדמיתא (בראשית ו ו) ויתעצב אל לבו בגין חייבא, מיד דאתאבידו אתקיים ביה ובאבד רשעים רנה (משלי יא י), כנור, כ"ו נ"ר,

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ יְהוּ"ה, דְאֶתְמַר בֵּיהּ (תהלים כז א) יְהוּ"ה אֲזִרִי וַיִּשְׁעִי, נְהִיר בְּנִי"ר
דְאִיהִי שְׂכִינְתָא, מְצוּה דִּילֵיהּ, וְחַדֵּי בְהַ.

צְלָצְלִי שְׁמַע חֶסֶד גְּבוּרָה, צְלָצְלִי תְרוּעָה נֶצַח וְהוֹד, וּבְכַלְהוּ פִל הַנְּשֻׁמָּה תַתְּלִל י"ה,
דְאִיהוּ חֲכָמָה וּבִינָה, דִּי בְהוֹן יְהֵא פּוֹרְקָנָא ל"ו וְל"ה דְאִינוּן בִּין וּבַת, וּבְהוֹן יַתְמַחוּן
עַמְלָקִים מֵעַלְמָא, וְדָא אִיהוּ סוּף פְּסוּק.

דְּבַר אַחַר וְעֵשָׂה לִי מִטְעָמִים פְּאֶשֶׁר אֶהְבֵּתִי (בראשית כז ד) מִפְּקוּדֵין דְעֵשָׂה, וְלֹא כְּאֶשֶׁר
שְׂנֵאתִי מִפְּקוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה, פְּקוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה תַלְיִין מְדַחִילוּ דִירָאָה, וְאִינוּן
לְרַחֲקָא הַשְׁטָן מִנֵּיהּ, דְלֹא יִתְקַרֵּב לְגַבִּי כְּרַסְיָא דְאִיהוּ לְפָא, לְתַבְעָא דִינִין עַל אַבְרִין
קַדִּישֵׁין דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וְלְפָא שְׂכִינְתָא בִינֵיהּ.

הַשְׁטָן אִיהוּ סַמְא"ל, שְׁלֵטְנוּתָא דִּילֵיהּ בְּכַבְדָּהּ, דְעֵלִיָּה אֶתְמַר (בראשית לו א) עֵשָׂו הוּא
אָדוּם, עַרְקִין דְּכַבְדָּא תִיִּלִין וּמִשְׁרִיין דִּילֵיהּ, וְכַבְדָּ נָטִיל כָּל לְכַלּוּכִין וְחוּבִין דְעַרְקִין,
הָדָא הוּא דְכַתִּיב (ויקרא טז כב) וְנִשְׂאָה הַשְׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, עֲוֹנוֹת
תָּם, דְּהָהוּא אִישׁ תָּם, אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, אֶתֵר דְּגֵזֵרַת עִירִין.

מָרָה חֲרָבָא דִּילֵיהּ, עֲלָה אֶתְמַר (בראשית כז מ) וְעַל חֲרָבָהּ תַחֲזִיהּ, וּמִנָּא לָן דְּמָרָה אִיהִי
חֲרָבָא דְמִלְאָדָּה הַמּוֹת, דְּכַתִּיב (משלי ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלְעֵנָה חֲדָה כְּחָרָב פִּיזוֹת, אִיהִי
חַיִּים לְכַבְדָּהּ, וְסַם הַמּוֹת לְלָפָא, מָרָה אִיהִי גִיהֵנָם, וְאִית לָהּ תִּירֵי פִיזוֹת דְאֶמְרִין הַב
הַב, הָדָא הוּא דְכַתִּיב (שם ל טו) לְעֵלּוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב, שְׁתֵּי בָנוֹת דְאֶמְרִין הַב
חִיבִין לְגִיהֵנָם.

שְׁבַעֲיָן עַרְקִין אִינוּן בְּכַבְדָּא, לְקַבֵּל שְׁבַעֲיָן מִמְּנוּ, כְּבִד וְיוֹתֶרֶת ע"ב, יוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ אִיהִי
נְחֵשׂ אִשְׁת זְנוּנִים, בְּגִין דְּשִׁירִין דִּילֵיהּ (נ"א דִּילָהּ) נְטָלָא טְחוּל דְאִיהוּ חֲשָׁה, וְעֲלָהּ אֶתְמַר
(בראשית א ד) וְלַחֲשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, דְשְׁלֵטְנוּתָהּ בְּגֵלוּתָא דְאִיהוּ לַיְלָה, וּבְגֵלוּתָא שְׁעֵתָא
קִימָא לֵיהּ, דְאִיהִי לִיִּלִי"ת אִימָא דְעֵרָב רַב, וְאִיהִי שְׁחוּק הַפְּסִיל (ס"א הַטְּחוּל), וּבְגֵינָה
אֶתְמַר (איוב ז ט) כָּלָה עֲנֹן וַיִּלֶּךְ בֶּן יוֹרֵד שְׂאוּל לֹא יַעֲלָה.

וְדָא אִיהוּ צַדִּיק מִמְּנוּ בּוֹלְע, דְרִשְׁע וְדָאִי דְאִיהוּ פְּסִיל, עֲלִיָּה אֶתְמַר (חבקוק א יג) לָמָּה
תְּבִיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבֹלַע רִשְׁע צַדִּיק מִמְּנוּ, וְאוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, צַדִּיק מִמְּנוּ
בּוֹלַע אֲבָל צַדִּיק גְּמוּר אִינוּ בּוֹלַע, וּבְגֵינָהּ אֶתְמַר (ש"א ב ו) מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל, וְוִי
לְנִשְׁמַתָּא כַד בֹּלַע לָהּ טְחוּל, וְוִי לְיִשְׂרָאֵל כַּד אֶתְבֹּלְעוּ בְּעֵרָב רַב, דְעֲלִיָּהּ אֶתְמַר
(בראשית מא כא) וְלֹא נִזְדַּע בִּי בָאוּ אֶל קַרְפְּנָהּ, וּמִרְאִיהֶן רַע פְּאֶשֶׁר בַּתְּחִלָּה.

בזמנא דגלותא פל ממנן דאומין דעלמא וערב רב, אתמר בהון (איכה א ה) הו צריה לראש אויביה שלו, צריה ודאי אינון ערב רב, עלייהו אתמר (ישעיה א כג) שריה סוררים וחברי גנבים פלו, אוהב שחד וגומר, אויביה שלו אלין עשו וישמעאל ושבעין ממנן, דאינון פלהו בשלוח בעותרא, וישראל בדותקא בעניותא, ובגין דא ווי לעלמא פד אתבלעו בערבוביא בישא, ומאן גרם דאתבלעו פמעיהו ולא נודע פי באו אל קרפנה, בגין דעובדיהון בישיין בידיהון, הדא הוא דכתיב (תהלים קו לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, פגוונא דא נשמתא איהי פנסת ישראל, פד (דב נב ע"ב) איהי שלימא בפקודין דעשה, אתמר בה (שיר ד ז) פלך יפה רעיתי ומום אין פד, בההוא זמנא שריא שם יהו"ה עליה, ואתמר בה (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ פי שם יהו"ה נקרא עליה וראו מפרה וממנן דכבד וערקין דיליה וממנן דטחול וערבוביא בישא דיליה, מתפפיין תחות לפא דתמן נשמתא.

ואם נשמתא איהי מתטנפא (ס"א פגימא) בחובין, או גרע מינה אפילו פקודא חדא מאינון פקודין, פמה דאוקמוה מארי מתניתין עבירה מכבה מצוה, בההוא אתר (נ"א אבר) דשריא עבירה ואסתלק מצוה מניה, תהוא אבר איהו פגום, ואיהו מום דנשמתא, בגיניה לא שריא קודשא בריה הוא על נשמתא, הדא הוא דכתיב (ויקרא כא יח) כל אשר בו מום לא יקרב, נשמתא דאית בה מום פחד מרמ"ח פקודין דילה לא אתקריבת בגיניה לגבי קודשא בריה הוא.

אבל נשמתא מסטרא דשכינתא לית בה מום, הדא הוא דכתיב (שיר ד ז) פלך יפה רעיתי ומום אין פד, אם יצר הרע בעי לקרבא לההוא אתר, פיין דשכינתא שריא תמן דאיהי נשמתא, אתמר בה (במדבר א נא) והזר הקרב יומת, בגין דעלה אתמר (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן, דהיינו אל אחר אל זר, דנשמתא איהי יקריה, ואיהי תושבתיה, דבה משבח בר נש לקודשא בריה הוא בצלותא בכל יומא בכמה תושבחון והודאון, ובגין דא אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן ותהלתי לפסילים, אלין שבועין ממנן, דלא יהיב לון קודשא בריה הוא רשו לשלטאה עליה, דאינון ערקין דכבד דאיהו אל אחר, טחול נחש יותרת הכבד אשת זנונים, בתר דעבידת זיופא (נ"א נאופא) עם אלהים אחרים, ופליגת דמא דילה דאיהי תמצית דילה לכל ערקין, שיורא קריבת לגבי טחול דאיהו בעלה פסיל, דלא נטיל טחול אלא תמצית (נ"א שמרם) דדמא, ולא יהיב ליה מדמא אחרא, ובגין דא אתקריאת יותרת הכבד, בגין דלא יהיב ליה אלא שיורין, וכבד איהו קטרוגא דריאה, דסליק לגבי

לבא נזרא מניה, ואי לאו דנשיב ביה פנפי ריאה, הוה אוקיד ללבא (ותוה אוקיד כל גופא נזרא דלבא), הדרא דכנתא לזיתו, לקבל חלב טמא, ועליה אתמר אפילו נחש פרוה על עקבו לא יפסיק, אבל עקרב פוסק, שרף איהו מרה קטרוגא דריאה, בגין דמרה איהו שריפת כל גופא.

בגין דא תקיעה שברים ותרועה אינון תבירו דלהון, ועלייהו אתמר (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה יהו"ה באור פניו יהלכו, מאי פניו אלין תקיעה שברים ותרועה, דאינון תקיעה חוורו דאנפין, שברים סומקו דאנפין, תרועה ירוקא דאנפין, ובה נפקין ישראל מן גלותא, בזמנא דמתהפכין אנפין דישאל לירוקא פאתתא עוברא.

ובאלין תלת גוונין נהרא שרגא דאיהו נר יהו"ה נשמת אדם (משלי כ כז), מאי אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תלת גוונין דשרגא, ותלת גוונין אלין אינון לבושין לתלת אבהן, דאינון חוור סומק ירוק, גוון אוכמא איהו קדרותא דלהון, ועלה אתמר (ישעיה נ ג) אלביש שמים קדרות, ובהון מתלבשין הו"ה, תכלת לבושא דאת י' דאיהו תכלית דכלא, נר איהו י', שלהובא דסליק מניה ו', ונענועא דיליה חכא והכא דא ה"ה.

ולסגרא אחרא אית נר חשוכא דגיהנם, ואית ליה תלת גוונין, גוון סומק דא כבה, עשו הוא אדם (בראשית לו א), מרה גוון ירוק, טחול גוון שחור, ועליה אתמר (שם כז א) ותכהין עיניו מראות, וסימניה באלין גוונין שקערורת (ויקרא יד לז) ירקרקות או אדמדמות ומראיהן שפל מן הקיר, שפל הוא גוון אוכמ, דאתמר (דף נג ע"א) ביה (שם יג כא), ושפלה איננה מן העור והיא כהה, ואיהו שפלות דנשמתא בגופא נ"ר (נ"א פד) נשמתא ורוחא ונפשא אתגליין בכבד מרה וטחול, כל אינון אברי דגופא דאינון עמא קדישא, פלהו דחקן במרירו, בגין דנשמתא אתרא דילה מוחא, יונה קדישא, נשמתא נשרא, דבהאי יונה אתפרנסת, בכמה צלותין ופולחנין, ספינה דיונה קרקפתא, וכמה ממנו אית בהאי ספינה דמנהיגין לה, ואינון אוידין עיינין חוטמא פומא, שבע ממנו אינון, וסלקין לשבעים לשון דהו בוספינה דיונה.

ויונה איהו צלותא שכינתא תתאה, נשרא דאתפרנסת בה דא שכינתא עלאה, אם ישראל לא משתדלין בצלותין ובעותין ופולחנין דנשרא דאיהו ריאה, מיד ויהו"ה הטיל רוח גדולה אל הים (יונה א ד), דאיהו רוח סערה, רוח יהו"ה תניחהו בקדמיתא, רוח דנשיב בכנפי נשר"א דאיהו עמודא דאמצעיתא, דביה פרח נשרא באינון תרין שפון, רוח דנשיב בכלהו דא רוח דחוטמא.

האי רוח בכל אתר דאיהו שכינתא עלאה ותתאה תמן אשתכחו, איהו ו' דנשיב בכנפי ריאה, ועל לבא דתמן גר יהו"ה, דא נשמתא במוחא, רוח בכנפי ריאה, נפש בלבא, ולזמנין תלת בתלת מוחין, ומחשבה רכיב עליהו דאיהו אדם, והכי תלת בלב, ג"ר ג"שמה ר"וח.

רוחא דנשיב בהון ג"ר בתרי בתי לבא, ואינון נפ"ש ורו"ח, סימן ג"ר, והאי ו' איהו דנשיב בדרועין בשית פרקין דלהון, ואיהו נשיב בתרין שוקין בשית פרקין, דאתמר בהון (שיר ה טו) שוקיו עמודי שש, ועליה אתמר (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יהו"ה.

כד אברין דגופא מתנהגין בהאי רוחא באורייתא קדישא בפקודין דאורייתא, ספינה מתנהגא לכל סטרא דבעי פר נש, כמה דאת אמר (יחזקאל א יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, הספינה איהי רישא ואיהי לבא ואיהי גופא.

ואם אברין דגופא דאינון מארי ספינה דאינון עמא קדישא, לא מתנהגין באורייתא דאיהי נשמתא ובמצוה דאיהי נפשא, פרח רוחא מפינייהו, בההוא זמנא (יונה א ד) ויהו"ה הטיל רוח גדולה על הים, דאיהי רוח סערה, דאיהי גזרת דינא קשיא, דסערה גופיה דבר נש דאינון ישראל, וישראל אינון בסערה, והאניה דאיהי גופא חשבה להשבר.

ביה זמנא ויונה ירד אל ירפתי הספינה (שם ה) דא שכינתא תתאה, דאתמר ביה (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, שכבת לעפרא, ודא איהו (יונה א ה) וישכב וירדם, ואמאי נפלת, בגין דפרח מינה רוחא דאיהו עמודא דאמצעיתא דסמיה לה, ואיהי נפלת, ובתהוא זמנא אתמר ביה (איכה א א) איכה ישבה בדד, ומאן גרים נחיתו דילה, בגין דבטילו ישראל אורייתא ומצוה, בההוא זמנא דאיהי נחתת בין רגליו, ישראל בנהא אינון מהודקין בין רגליו, ואינון במרעין במכתשין, בההוא זמנא דגופא בבי מרעין דאינון ישראל, ושכינתא עמהון דאיהי יונה, מה פתיב ביה (יונה א ו) ויקרב אליו רב החובל, ההוא דחביל בשרא בבי מרעא.

ועוד מאן רב החובל ההוא דאתמר ביה (שמות כב כה) אם חבול תחבול שלמת רעה, חבול בבית ראשון, תחבול בבית שני, ואיהו רב דכל מנהיגי ספינה, ומה אמר ליה (יונה א ו) קום קרא אל אלהי"ה, דהא דינין קא אתיין עלך ועל בניך, הא מארי דחובין מתפנשין, דאינון סחרין לספינה דילך דאינון רוחין בישינ, אסתפל בזכוון דילה, באלין אברים דמשתדלין באורייתא ובפקודין טבין, ויחזירו שכינתא עלאה דאיהי תיובתא

עֲלֶיךָ, וְאִי־הִי אֲגִינַת עֲלֶיךָ, דְּעֲלֶיךָ אֶתְמַר (דברים לב יא) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ דָּא יְרוּשָׁלַם, עַל גְּזוּלָיו
 יֶרְחַף (שם) דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, יִפְרוּשׁ כְּנֶפְיוֹ עַל־יְהוּ בְּשִׁפְתָא וְיִמִּין טְבִין, וּבְגִינָה מְבָרְכִין
 בְּהוּן (ד' נג ע"ב) בְּרוּךְ אַתָּה יְהו"ה הַפּוֹרֵס סֶפֶת שְׁלוֹם, וּבִזְמַנָּא דְּפְרִישַׁת גְּדַפְתָּא עַל
 יִשְׂרָאֵל אֶתְמַר (דברים לב יא) יִקְחֶהוּ יִשְׁאַהּוּ עַל אֲבָרְתוֹ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (שמות יט ד) וְאַשְׂא
 אֶתְכֶם עַל כְּנֶפִי נְשָׁרִים וְכוּ', וּבְגִין דָּא קוּם קָרָא אֶל אֱלֹהֵי דָּאִי־הִי שְׂכִינְתָא עַלְמָה,
 דְּאִי־הִי תִיּוּבְתָא דִּילָךְ, וְתוּב בָּהּ לְמֵאָרְךָ דְּאִי־הִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, אֶסְתַּפֵּל דְּשִׁפְחָה
 בִּישָׂא שְׁלֵטָא עֲלֶיךָ דְּאִי־הִי טַפְּה סְרוּחָה, וְעֲלֶיךָ אֶתְמַר (איוב א ז) וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֵל הַשָּׁטָן
 מֵאִין תְּבֵא, דְּכָל חוּבִין אִינוּן מֵאֲבָרִין דְּטַפְּה סְרוּחָה, דְּבְגִינָה אֶתְמַר לְגַבִּי חֵיבֵיָא מֵאִין
 בָּאתָ מִטַּפְּה סְרוּחָה, וַיַּחֲתֵרוּ הָאֲנָשִׁים לְהִשִּׁיב אֶל הַיְבֻשָׁה (יונה א יג) בְּתִיּוּבְתָא, וְלֹא
 יִכּוּלוּ כִּי הִים, דְּאִי־הוּ גְזַרְת דִּינָא, הוּלָךְ וְסוּעַר עֲלֵיהֶם.

בְּהַהוּא זְמַנָּא וַיִּמֵן יְהו"ה דְּג גְּדוּל לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה (שם ב א), דָּא גְלוּתָא קְדַמָּא, דְּאֶתְמַר
 בִּיהּ וַיִּזְנֶה יָרַד אֶל יֶרְכַתִּי הַסְּפִינָה, וְדָא הוּא (בראשית מו ד) אֲנֹכִי יָרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָה, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהוּ בְּכָל אֶתְר דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל שְׂכִינְתָא עִמְהוֹן, קְלָקְלוּ יִשְׂרָאֵל עוּבְדֵיהוֹן, בִּיהּ
 זְמַנָּא אֶתְמַר בְּהוּן (שמות א ח) וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וְדָא פְרַעֲה, עֲלִיָּה אֶתְמַר וַיִּמֵן
 יְהו"ה דְּג גְּדוּל לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה, דְּבַעַא לְבַטְלָא יִשְׂרָאֵל מֵעֲלֵמָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (שם
 כב) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאוּרָה תִשְׁלִיכוּהוּ, לְקַבְלִיָּה וַיִּמֵן יְהו"ה דְּג גְּדוּל לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה,
 לְקַטְלִיָּה, לְבַלּוּעַ יוֹנָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה, אֶת אֶתָּא לְרַבּוּת רַעֲיָא מְהִימְנָא
 דְּעַתִּיד לְאֶתִּיְהָבָא אוּרִייתָא עַל יְדִיָּה, דְּאִי־הִי מֵאֲלֵיךָ וְעַד תִּי"ו, כָּל אֵלִין גְּלִגּוּלִין עַל
 יְדִיָּה הוּן, וְדָא אִי־הוּ דְּג גְּדוּל, דְּאֶתְמַר בִּיהּ (יחזקאל כט ג) הַתַּנִּין הַגָּדוֹל, אִי־הוּ דְּג מִצְרַיִם,
 וּבֵת זוּגִיָּה דְּגָה (יונה ב ב) וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְהו"ה אֱלֹהֵי"ו מִמְּעֵי הַדָּגָה, מָאן מְעֵי הַדָּגָה
 אֵלִין מִצְרַאִי.

וְעוֹד וַיִּמֵן יְהו"ה דְּג גְּדוּל, דָּא טַחּוּל לִילִית דְּאִי־הִי עֵרֶב רַב מְהַהוּא רַב הַחוּבֵל (נ"א דָּא
 סמא"ל, דְּגָה דָּא נַח"ש לִילִית בֵּת זוּגִיָּה מְהַהוּא רַב הַחוּבֵל טַחּוּל דְּאִי־הוּ עֵרֶב רַב) דְּאֶתְמַר בִּיהּ (שמות יב לח)
 וְגַם עֵרֶב רַב וְכוּ', וְטַחּוּל אִי־הוּ שְׁחוּק הַכְּסִיל, עֲלִיָּה אֶתְמַר (קהלת ז ט) כִּי הַפַּעַם בְּחִיק
 כְּסִילִים יָנוּחַ, לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה דָּא נְפִשָׁא, מְסַטְרָא דִּילִיָּה (שמות ו ט) וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מִשְׁהָ
 מִקְצֵר רוּחַ, וַיַּעֲבֹדָה קִנְשָׁה מְסַטְרָא דְּכַבָּה, דְּאֶתְמַר בִּיהּ (שם ז יד) כִּבְד לֵב פְּרַעֲה, תְּכַבֵּד
 הָעֲבוּדָה, (שם ה ט) מְסַטְרָא דְּמָרָה (שם א יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם.

דְּג גְּדוּל אִי־הוּ עֵרֶב רַב, דְּאִינוּן (נ"א דְּאִי־הוּ) רַב הַחוּבֵל, מָאן חוּבֵל אֶלָּא רַב מְכָל מְלֹאכִי
 חַבְלָה, אִי־הוּ חוּבֵל, וְאִי־הִי חַבְלָה, עֵרֶב רַב בְּנִין דְּלִילִית חֵיבָא, דְּבְהוּן חָאבוּ יִשְׂרָאֵל

והבילו ית בשרייהו באת ברית, אינון רב עלייהו בגלותא, ואינון דגה לישראל, ובגין דא אמרו: (במדבר יא ה) זכרנו את הדגה וכו'.

ובזמנא דנפקו ישראל ממצרים קטיל מנייהו סגיאין, ובגלותא בתראה עתיד הקדוש ברוך הוא לקטלא לון, ודא איהו (שמות ז יח) ותדגה אשר ביאור מתה, ויבאש היאור דא אורייתא, דאתמר בה (משלי ו כג) ותורה אור, סרחת לגבייהו, ואתמר בישראל (שמות א כב) כל הפן הילוד היאורה תשליכוהו, אור איהו ר"ז, היאורה פת זוגיה דההוא אור, דאתמר בה (שם י כג) ולכל בני ישראל תיה אור במושבותם, פגוונא דא בגלותא בתראה (היאורה) הוזהר ביה הוה ר"ז, דאיהו אור דפוקנא בתרייתא, לקיים (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ודא איהו כל הפן הילוד היאורה תשליכוהו, וכל הבת תחיון, אלין דמשתדלין באורייתא דבעל פה.

דבר אחר וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה (יונה ב א), דא ענייתא, דאיהו עצב, ונוקבא דיליה עצבון, דכורא דג נוקבא דגה, דא הוא (שם ב) ויתפלל יונה אל יהו"ה אלהיו ממעי הדגה, מפנא דענייתא דמטי למעוי דישראל, בההוא זמנא ויאמר יהו"ה לדג ויקא את יונה וגומר (שם יא), בדוחקא דדאגה דלהון דדואגין מן ענייתא, מהדחקא יפקון מן גליתא, הדא הוא דכתיב (שמואל ב' כב כח) ואת עם עני תושיע, דא נבואה דיונה דנתנבא דיפקון ישראל מן גלותא בדאגה (ס"א בדוחקא) דענייתא, ובזמנא יפקון, (ד' טו) בגין דצדיק ח"י עלמין איהו עני דאתקשר בימינא, דאיהו פסח, פגוונא דישראל דאתמר בהון (יחזקאל טו ז) ואת ערום ועררה, והאי יונה איהי יונה דתיבת נח.

דבר אחר (יונה ב יא) ויאמר יהו"ה לדג ויקא את היונה אל היבשה, קם סבא מפתר טולא פתח ואמר, והפן פזרע גד הוא (במדבר יא ז), מאי פזרע גד, אלא גד איהו ימינא ושמאלא, גמז"ל דל"ם, פזרע גד דא יונה י' ודאי, טפה חוורתא, דביה אשתלים גד ואתעביד גיד, ועל דא האי זרעא דאיהי יו"ד דאיהי טפה קדישא, אתמר (יונה ב יא) ויקא את יונה אל היבשה דאיהי נוקבא, וממה דהות יבשה ה' אתקריאת ארץ, לאפקא זרעין ואיבין, הדא הוא דכתיב (בראשית א י) ויקרא אלהים לייבשה ארץ, ולמקוה המים קרא ימים, דא מקוה ישראל מושיעו בעת צרה (ירמיה יד ח).

מקורא דנביעו מההוא זרע דאתמשך ממוחא עלאה, והאי (נ"א ויהיא) טפה איהי י' זעירא, פד נפקת א מן מוחא דאיהי חכמה, פל ספירה נטלת חלקהא, עד דאתפליגת לתשע נקודין, וכד נטיל פל חד חולקיה אשתארת עשוניא מפלהו טפין, דנטילת ההיא יבשה דאיהי עשירית האיפה סלת, ובגינה מעשרין.

והיה טפה בעמודא דאמצעייתא אתארכת, ואתעבידת זרע ו', דכליל נשית סטרין, וכמה דכל ספירן נטלין חולקיהון מההוא טפה, הכי נטלין מזרע (נ"א מההוא זרע) דאיהו ו', בד איהו זעיר אתעביד נשית, בד נטיל ביו"ד סליק לשתין, נשית זמנין עשר, אבל כל ספירן כל חד איהו תשע, ומלכות בה אשתלים כל חד לעשר, וכלא אתמשך לגביה הגיד דאיהו צדיק, ומניה לההוא יבשה, ובמההוא זמנא דאריק בה פלא אתקריאת תיבת נח, ורזא דמלה ותנח התיבה בחדש השביעי (בראשית ח יג), מה דהות ה' יבשה, אתעבידת ה"א השביעי, ודא איהו ותנח התיבה בחדש השביעי, ותנח ודאי בחדש השביעי, ודא איהו גיד צדיק ח"י עלמין, בגין דמניה נפיק זרע להאי יבשה.

וכל מאן דאפיק האי זרע דאיהו נביעו מלעילא דלא בהאי יבשה, גרים פרודא בההוא נביעו, כפיכול פאלו אתפסק נביעו דשכינתא, ויתרבה נביעו דסטרא אחרא, דאינון מי טופנא, הדא הוא דכתיב (בראשית ז ט) והמים גברו מאד מאד על הארץ, בההוא זמנא דלית נביעו בההיא יבשה דהיא פבדה, אתעבידת קלה, לאסתלקא מעל ישראל, ואתמר בה (שם יז) ותגרם מעל הארץ, ולא נחתת עד ירחא שביעאה, דאתמליאת בזכרון דילה ואיהי פבדה נחתת, הדא הוא דכתיב (שם ח ד) ותנח התיבה בחדש השביעי, דאיהו תשרי דרועא שמאלא, דאי הוה נפקין ביה יפקון במיתה, ולא ישתארו אלא חד מעיר ושנים ממשפחה, חד מעיר כגון נח, ושנים ממשפחה כגון שם ויפת, ומאחרנין שנים שנים שבעה שבעה, מאינון עמי הארץ דדמיין לבעירן ועופין וחינון, ואלין אינון דאוקרין ימים טובים וחסין, דאינון שנים שנים תרין יומין חד דראש השנה וחד דשבועות, תרין יומין דפורים, שבעה שבעה אלין שבעה יומין דפסחא, ושבעה יומין דספות, או דמתפללין ח"י ברכאן דעלותא בכל יומא. (דף נד ע"ב)

דסלקין לחושבן שנים שנים שבעה שבעה ח"י.

או אלין דהוה נטרין י' דאיהו אות ברית מילה דאיהו לשמנה דכלא ח"י, או אלין דמנחן תפלי בכל יומא דאינון אות י', כמה דאת אמר (שמות יג טז) והיה לאות וכו', והוה קשרין ליה בח' בתי דתפלי, דאינון ד' בתי דתפלין דרישא, וארבע פרשיין דתפלין דיה, או אינון דנטרין אות י' נשבת בתחומא דילה דאיהו ח', תרי אלפי אמין לכל סטרא, וכלא ח"י, לאלין אינון מקבלין בתשובה, דאיהי תיבת נח יום הפפורים.

אבל לאחרנין לא יקבל לון בתיובתא, ואם יפקון ביומא דדינא, אלין דלא הוה נטרין, אתמר בהון (בראשית ז כא) ויגוע כל בשר הרמש על הארץ, ואלין אתקריאו רשעים

גְּמוּרִים דְּגִדּוּנִין לְאַלְתֵּר לְמִיתָה, דְּבַהּוֹן בְּנִשִּׁית יוֹמִין הַהוּן שְׁכִינְתָּא מִתְּתַרְכָּא הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם ח ט) וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ, וְאַלִּין אֵינּוֹן יוֹמִין דְּחֹל.

צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵלִין אֵינּוֹן דְּנִטְרִין ח"י וְשִׁבְתוֹת וְיִמִּין טָבִין, עַלֵּייהוּ אֶתְמַר וְתִשָּׁב אֵלִין הַיּוֹנָה לְעַת עָרַב וְדָא עָרְבֵי שִׁבְתוֹת וְיִמִּין טָבִין, דְּשְׁכִינְתָּא קָא אֶתְיָא לְשָׂרְיָא עַלֵּייהוּ בְּגִין דְּאֵינּוֹן קִדְשׁ, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (ירמיה ב ג) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהו"ה, וְאַתְם הַדְּבָקִים בִּיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם (דברים ד ד).

וְאֵינּוֹן צְדִיקִים גְּמוּרִים דְּנִכְתְּבִין וְנִחְתְּמִין לְאַלְתֵּר לְחַיִּים, וְכִתְיָבִין בְּסַפְרָא דְחַיִּי, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר וּבְסַפְרֵי חַיִּים בְּרָכָה וְכו', בִּינּוּנִים דְּכְלִילָן מִחֹל וְקִדְשׁ תְּלִיין עַד יוֹם הַכְּפוּרִים דְּאֵייהוּ כְּגִוּוֹנָא דְתִיבַת נַח, אִם תִּיבִין בְּתִיבְתָּא יְקַבֵּל לֹון וְיִכְתְּבוּן לְחַיִּי, וְאִם לֹאוּ יְכְתְּבוּן לְמִיתָה עִם אַחֲרֵנִין, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (בראשית ז כא) וַיִּגְוַע כָּל בְּשָׂר וְכו', וּבִינּוּנִים בְּגִין דְּאֵית בְּהוֹן פְּקוּדִין וְחֹבִין, אֶתְמַר בְּהוֹן (שם ו יט) וּמִכָּל חַיִּי מִכָּל בְּשָׂר וְכו', מִכָּל חַיִּי מִסְטָרָא דְזִכּוּן, מִכָּל בְּשָׂר מִסְטָרָא דְחֹבִין.

(וְעוּד דְּבִזְמַנָּא דִּייתִי מְשִׁיחָא כָּל אֵינּוֹן דְּנִטְרוּ אוֹת בְּרִית יִשְׁזִיב יְתֵהוֹן מִמוֹתָנָא, דְּבַהּ הוּא זְמַנָּא יְתַבְטֵל מוֹתָנָא, דְּהוּוּ מִתְנַבְּאִין אֵינּוֹן נְבִיאִיא דְּאֶסְפַּקְלָרִיא דְלֹא נְהָרָא דְלֹא יִשְׁתַּאֲרוּן אֶלָּא חַד מְעִיר וְשְׁנַיִם מִמְשַׁפְּחָה, כְּגִוּוֹן הַהוּא דְכָתִיב (שם ז ט) שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל נַח, וְאֵית מָאן דְּאָמַר שְׁבַעָה שְׁבַעָה מִסְטָרָא דְבַת שְׁבַע, וְאַלִּין אֵינּוֹן חַד מְעִיר, נַח דָּא שְׁבַת, דְּבִיהַ גְּיִיחָא דְיָרִית לָהּ צְדִיק, שְׁנַיִם שְׁנַיִם תְּרִין יוֹמִין חַד דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְחַד דְּיוֹם הַדִּין, דְּתִנְיָנָא אֵיהוּ מִסְפַּק וְיִזְמָא חֲדָא דְיוֹם הַכְּפוּרִים, וְיִזְמָא חֲדָא דְשְׁבוּעוֹת, וְשְׁבַעָה שְׁבַעָה אֵינּוֹן שְׁבַעָה יוֹמֵי דְסַפּוֹת וְשְׁבַעָה יוֹמֵי דְפַסְחָא, דְּמָאן דְּנִטְרִי אֵינּוֹן יוֹמִין עֲתִיד לְאַשְׁתַּזְבָּא בְּגִלוֹתָא).

וּבְגִין דְּגִלִּי כָּל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה, שְׂאִיל רַחֲמֵי עַלֵּייהוּ, וּמָסַר גְּרַמְיָה לְמִיתָה, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שמות לב לב) וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרָה, וּבְפִיּוֹסָא דִּילִיָּה אֲדַבֵּק בְּמִלְכָּא, וְאַחִיד בְּדְרוּעָא דִּימִינָא וְאָמַר (שם יג) זְכוּר לְאַבְרָהָם, וּלְבָתֵּר אַחִיד בְּשְׂמָאֵלָא וְאָמַר זְכוּר לְיִצְחָק, וּלְבָתֵּר אַחִיד בְּגִוּוֹפָא וְאָמַר (שם) וּלְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלִּין בִּינּוּנִים לְגַבְיָיהוּ תַמָּה זְכוּת אַבוֹת, כִּיּוֹן דְּלֹא תֵּאבּוּ בְּתִיבְתָּא הָא אֵינּוֹן כְּרִשְׁעִים גְּמוּרִים וְאִם תֵּאבּוּן בְּתִיבְתָּא אֶתְמַר לְגַבְיָיהוּ חֲלָה זְכוּת אַבוֹת, וּבְגִין דְּלֹא יְתַאבְּדוּ אֵלִין בִּינּוּנִים אָמַר מַשָּׁה וְכִי יִמְרוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְאַנָּא כְּנַח דְּלֹא בְּעָא רַחֲמֵי עַל דְרִיָּה, בַּהּ הוּא זְמַנָּא מָסַר גְּרַמְיָה עַלֵּייהוּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא.

ובגין דא עתיד רעיא מהימנא למיהוי בגלותא בתראה, וביה יתקיים (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו, אתעביד חול בגינייהו, מדופא בעונותינו במכתשין דיסורין דעניותא, בכמה דוחקין דסביל עלייהו, ובגינייהו (שמות לב ד) וינחם יהו"ה על הרעה וגומר, והדא הוא דכתיב (ישעיה נג ה) ובחבורתו נרפא לנו, ובגינייהו שמואל דוחה לבינוננים דאיהי ראש השנה, וימין מקרב לון בתיובתא דאיהו פסח, (דף נה ע"א) דרועא ימינא לקבל שבים, ויוקים לון מנפילו דלהון ואחיד בידיהון, ויימי לון קומי שבי ירושלים, ובשבעות יפקון בזכותא דמשה דאיהו מתן תורה רחמי, וגלי לון ספר תורה, ויתפנשון לירושלים, ותראה היבשה מלכות הרשעה, ורחמי על בנו, וביה (דברים לב יא) בנשר יעיר קנו, מאן קנו ירושלים קנו (לשכינתא).

בההוא זמנא שופ"ר מהופ"ד קדמ"א זקף קט"ו, אתהפך ממשלה דאומין דעלמא, וישראל דאינון מזרעא דההוא דאתמר ביה (בראשית לב יא) קטנתי מכל החסדים אסתלק ואזדקף, ואתמר ביה זק"ף גדו"ל, בימינא אסתלקו מן גלותא, בגין דמוליד לימין משה דדרגיה עמודא דאמצעיתא דאיהו שבעות.

וביה מארי"ד טרח"א, ביה מארי"ד קודשא ברי"ד הוא דאיהו אר"ה אפים על בינוננים, וטרח בגינייהו, לקיימא וברחמים גדולים אקבעך (ישעיה נד ז), וביה יפקון על ידא דההוא דאתיהיב אוריתא על ידיה בשבעות, דאזיל לימינא דהיינו פסח, בההיא זמנא אז ישיר משה (שמות טו א), ובספות ויבא יעקב שלם (בראשית לג יח), שלם בגופיה, שלם בממוניה, ואסתחר בשבעה ענני יקר בגוונא דקדמיתא פד נפקו ישראל ממצרים, לקיים בימי צאתך מארץ מצרים וגומר (מיכה ז טו).